

ראש השנה כד

משנה. דמות צורות לבנה היו לו לרבן גמליאל בטבלא ובכותל בעלייתו, שבהן מראה את ההדיוטות, ואומר: הכזה ראית או כזה?

קושי: ומי שרי? והכתיב (שמות כ) **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי** - לא תעשון כדמות שמשיי!
תירוץ: אמר אביי: לא אסרה תורה אלא שמשין שאפשר לעשות כמותן.

תיזוק: כדתניא: **לא יעשה אדם בית תבנית היכל, אכסדרה תבנית אולם, חצר כנגד עזרה, שלחן כנגד שלחן, מנורה כנגד מנורה. אבל עושה של חמשה ושל ששה ושל שמונה. ושל שבעה - לא יעשה, אפילו של שאר מיני מתכות.** רבי יוסי בר יהודה אומר: אף של עץ לא יעשה, כדרך שעשו מלכי בית חשמונאי. אמרו לו: משם ראייה? שפודין של ברזל היו, וחיפום בבעץ. העשירו - עשאוים של כסף, חזרו העשירו - עשאוים של זהב.

קושי: ושמשין שאי אפשר לעשות כמותן מי שרי? והתניא: (שמות כ) **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי - לא תעשון כדמות שמשי הממששין לפני במרום!**

תירוץ: אמר אביי: לא אסרה תורה אלא דמות ארבעה פנים בהדי הדדי.

קושי 1: אלא מעתה, פרצוף אדם לחודיה תשתרי! אלמה תניא: **כל הפרצופות מותרין, חוץ מפרצוף אדם!**

תירוץ: אמר רב הונא בריה דרב אידי, מפרקיה דאביי שמיעא לי: **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי - לא תעשון אותי.**

קושי 2: ושאר שמשין מי שרי? והא תניא: **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי - לא תעשון כדמות שמשי הממששין לפני במרום, כגון אופנים ושרפים וחיות הקודש ומלאכי השרת!**
תירוץ: אמר אביי: לא אסרה תורה אלא שמשין שבמדור העליון.

קושי: ושבמדור התחתון מי שרי? והתניא: (שמות כ) **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי - לרבות חמה ולבנה כוכבים ומזלות, טמעי - לרבות מלאכי השרת!**
תירוץ: כי תניא ההיא - לעבדם.

קושי 1: אי לעבדם - אפילו שלשול קטן נמי!

תירוץ: אין הכי נמי, דתניא: (שמות כ) **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי - לרבות הרים וגבעות, ימים ונהרות, אפיקים וגאיות. מתחת - לרבות שלשול קטן.**

קושי 2: ועשייה גרידתא מי שרי? והתניא: **אֵל תַּעֲשֶׂן אֹתִי - לא תעשון כדמות שמשי הממששין לפני, כגון חמה ולבנה, כוכבים ומזלות!**
תירוץ: שאני רבן גמליאל דאחרים עשו לו.

קושי: והא רב יהודה, דאחרים עשו לו, ואמר ליה שמואל לרב יהודה: שיננא, סמי עיניה דדין!

תירוץ: התם חותמו בולט הוה, ומשום חשדא, כדתניא:

חותמו שוקע	טבעת, חותמו בולט		
מותר	אסור	להניחה	
אסור	מותר	לחתום בה	

קושי: ומי חיישינן לחשדא? והא ההיא בי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא, דהוה ביה אנדרטא, והווי עיילי רב ושמואל ואבוה דשמואל ולוי ומצלו התם, ולא חיישי לחשדא!
תירוץ: רבים שאני.

קושי: והא רבן גמליאל יחיד הוא!

תירוץ 1: כיון דנשיא הוא - שכיחי רבים גביה.

תירוץ 2: דפרקים הוה

תירוץ 3: להתלמד עבד, וכתוב (דברים יח) **אֵל**

תַּעֲשֶׂן אֹתִי - אבל אתה למד להבין ולהורות.